

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2810/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 1. § (6)–(7) bekezdése, a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény 37. §-a, a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 9/2023. Jogegységi határozata, valamint a Bajai Járásbíróság 14.P.20.388/2022/46. számú, a Kecskeméti Törvényszék 6.Pf.21.778/2023/5. számú ítéletei és a Kúria Pfv.I.20.400/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Ravasz László egyéni ügyvéd) eljáró Pásztor Árpád és Pásztorné Zsubory Ilona indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. §-ára és a 27. § (1) bekezdésére hivatkozással alkotmányjogi panaszban kezdeményezték a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) 1. § (6)–(7) bekezdése, a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) 37. §-a, a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 9/2023. Jogegységi határozata (a továbbiakban: jogegységi határozat), valamint a Bajai Járásbíróság 14.P.20.388/2022/46. számú, a Kecskeméti Törvényszék 6.Pf.21.778/2023/5. számú ítéletei és a Kúria Pfv.I.20.400/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bíróságok által megállapított tényállás alapján – az alábbiakban összegezhető.
- [3] 2.1. Az indítványozók 2004. november 15. napján egy gazdasági társaság (a továbbiakban: bank) jogelődjével CHF devizaalapú hitelszerződést kötöttek, melynek terhére a bank jogelődje 2022. november 2. napi lejáráttal részükre kölcsönt folyósított. A szerződésben és a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatban az indítványozók nyilatkoztak arról, hogy tudomással bírnak az esetleges jelentős árfolyam kockázatról. A törlesztés kezdő időpontja 2004. december 19. napja volt.
- [4] A bank és az indítványozók 2009. június 30. napján, a havi törlesztés összegének átmeneti csökkentése és a kölcsön visszafizetési határidejének meghosszabbítása céljából a kölcsönszerződést módosították, egyidejűleg áthidaló kölcsön nyújtásáról szóló szerződést is kötöttek, melyet szintén közjegyzői okiratba foglaltak. Az indítványozók ebben a közokiratban elismerték az eredeti kölcsönszerződés létrejöttét, a folyósított kölcsön összegét és a 2009. június 30. napján fennálló kölcsöntartozások összegét. A kölcsön módosított lejáratára 2033. január 22. napja lett.
- [5] Az indítványozók fizetési kötelezettségeiknek 2010. február 22. napjától fizetési felszólítás ellenére sem tettek eleget, ezért a bank 2011. július 28. napján kelt, azonnali hatályú felmondással élt. A felmondást az indítványozók 2011. augusztus 3. napján vették át. A bank ezt követően a DH2 tv. szerint elkészítette az indítványozókkal való írásos elszámolást, melyben az ún. tisztességtelenül felszámított CHF összeget az indítványozók kölcsönszerződésből fennálló tartozásai kiegyenlítésére beszámította. Az elszámolást az indítványozókkal 2015. június 27. napján közölték, mellyel szemben az indítványozók sem a Pénzügyi Békéltető Testület, vagy a bírósági nemperes eljárásban előterjeszhető jogorvoslattal, sem az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény 12. § (1) bekezdése szerinti – forintra átváltás és kamatszabályok mellőzésére irányuló – lehetőséggel nem éltek. A bank kérelmére az indítványozók ellen 2019-ben végrehajtási eljárások indultak. Időközben a bank a végrehajtás alapjául szolgáló követelést a Momentum Credit Zrt.-re engedményezte.
- [6] 2.2. Az indítványozók a bank jogelődjével kötött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása érdekében 2022-ben bírósághoz fordultak. Keresetükben egyidejűleg a kölcsönszerződés érvényességét is kérték az árfolyamkockázat maximálásával, a tartozásuk újraszámításával és 100 havi részletfizetés engedélyezésével. Kérték továbbá annak megállapítását, hogy a kölcsönszerződésre vonatkozó közokirat elvesztette közokirati jellegét, így a közvetlen végrehajtás alapjául szolgáló követelés érvényesen nem jött létre. Az

elsőfokú, Bajai Járásbíróság a 14.P.20.388/2022/46.számú ítéletével a keresetet elutasította.

- [7] 2.3. Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék a 6.Pf.21.778/2023/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét, annak helyes indokaira utalással, helybenhagyta. Indokolása szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg az elévülés kezdő időpontját a felmondólevél átvételének napját követő napban, valamint az elévülés nyugvásának időtartamára is helyesen következtetett. Nem értett egyet az indítványozók azon érvelésével, amely szerint a bíróságnak elsődlegesen az érvénytelenség kérdésében kellett volna állást foglalnia és csak azt követően kellett volna vizsgálnia az elévülést. Az indítványozók kizárólag a jogkövetkezmény levonásával együtt kérhették az érvénytelenség megállapítását, erre vonatkozó igényük azonban elévült. Az elévülés az esedékességgel kezdődik, ebben az ügyben pedig ennek időpontja a felmondó nyilatkozat kézhezvételét követő nap volt. Az elévülés szempontjából csak az esedékesség kezdő időpontjának van jelentősége, annak nincs, hogy a kezdő időpont mely joghatás kiváltására alkalmas cselekményhez kötődik, teljesítéshez vagy felmondáshoz. A felmondás megtörténtét és annak időpontját a másodfokú bíróság is tényként állapította meg, amelyhez képest a felperesek követelése elévült. A törvényszék szerint az Európai Unió Bírósága C-776/19-C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélete (a továbbiakban: EuB ítélet) értelmében a magyar jogszabályok és azok alkalmazása összhangban van az uniós joggal, a fogyasztók jogai érvényesítése érdekében benyújtott restitutív jellegű kérelmekkel szemben az elévülési időre való hivatkozás önmagában nem ellentétes a tényleges érvényesülés elvével, amennyiben annak alkalmazása nem teszi gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézvé a biztosított jogok gyakorlását. Jelen ügyben a fogyasztóknak öt év állt rendelkezésükre, hogy az érvénytelennek tartott szerződés érvénytelenségének megállapítását, illetve a jogkövetkezmények levonását kezdeményezzék, amely elegendő határidő arra, hogy a fogyasztói jogok megfelelően érvényesülni tudjanak.
- [8] 2.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozók felülvizsgálati kérelmet és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet nyújtottak be a Kúriához. A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet alaptalannak ítélte és a felülvizsgálatot a Pfv.I.20.400/2024/4. számú végzésében megtagadta. Indokolásában részletesen kifejtette, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem érdemi elbírálása során a megjelölt engedélyezési okok feltételeinek a fennállását kellett vizsgálnia és azokat ebben az ügyben miért nem tartotta megalapozottnak.
- [9] 3. Az indítványozók ezt követően több beadvánnyal fordultak az Alkotmánybírósághoz.

- [10] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésére hivatkozással – az Alkotmánybíróság főtitkárának hiánypótlási felhívására kiegészített – alkotmányjogi panaszukban a Bajai Járásbíróság 14.P.20.388/2022/46. és a Kecskeméti Törvényszék 6.Pf.21.778/2023/5. számú ítéletei, valamint a Kúria Pfv.I.20.400/2024/4. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kezdeményezték, mert álláspontjuk szerint ügyükben a bíróságok a kölcsönszerződések érvénytelensége, felmondása és elévülése kérdésében *contra legem* jogértelmezés alapján döntöttek, melynek kellő indokát nem adták, ami így az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogukat sértette. Kifejtették, hogy kirívóan súlyos *contra legem* jogértelmezésnek tekinthető az a bírósági jogértelmezés, amely eltér a Kúria jogegységi határozatban megállapított jogértelmezésétől és ez egyben alapot ad a bíróság ún. Köbler-doktrína szerinti kártérítési felelősségének a megállapítására is. Ezen körülményeket véleményük szerint a nemzeti jog és az uniós jog viszonyában is vizsgálni kell, melynek igazolására számos EuB döntésre hivatkoztak.
- [11] 3.2. Újabb indítvány kiegészítésükben – a korábbi indítványukat fenntartva – az indítványozók az Abtv. 26. §-ára hivatkozással a DH1 tv. 1. § (6) – (7) bekezdése, a DH2 tv. 37. §-a és a jogegységi határozat megsemmisítését kezdeményezték. Az alaptörvény-ellenességet abban látják, hogy „az érvénytelenség és annak jogkövetkezményének együttes érvényesítésének kötelezettsége miatt sérül a közvetlen végrehajtással szembeni hatékony jogvédelemnek és jogbiztonsághoz való jognak (...) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében illetve az Alaptörvény T. cikkében foglalt jogelve. (...) Ennek következtében a deviza alapú kölcsönszerződések tekintetében is csak akkor lenne biztosítható a hatékony jogvédelem a közvetlen végrehajtással szemben az adósok számára, ha (...) a megsemmisítése következtében lehetősége lenne az adósoknak (...) a kölcsönszerződés érvénytelenségét a jogkövetkezmények levonása és határidő nélkül kérniük a bíróságtól”.
- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntenie kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26-27. és 29-31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (3) bekezdés értelmében a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [13] 4.1. Az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek az alábbiak szerint felel meg:
- [14] Az indítványozók által 2024. május 28. napján kézhez vett kúriai végzés ellen 2024. július 1. napján az elsőfokú bírósághoz elektronikus úton benyújtott alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdésére és az Ügyrend 28. § (1) bekezdésére figyelemmel – határidőben érkezett. Ugyancsak határidőben érkezett a 2024. augusztus 5. napján kézbesített hiánypótlási felhívásra 2024. augusztus 30. napján elektronikus és postai úton előterjesztett kiegészített alkotmányjogi panasz.
- [15] A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [16] Az indítványozók a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítették.
- [17] Az indítványozók az alkotmányjogi panasz benyújtására az Abtv. 26. § (1) és a 27. § (1) bekezdésében meghatározott indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük fennáll, tekintettel arra, hogy az alapügy felperesei voltak.
- [18] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek – részben – tesz eleget. Tartalmazza: *a)* a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. §-a és 27. § (1) bekezdése]; *b)* az eljárás megindításának indokait (az indítványozók álláspontja szerint a tisztességes eljárás követelményét sértik a *contra legem* és megfelelő indokolás nélkül hozott bírósági ítéletek, továbbá Alaptörvénybe ütközőnek vélik az ügyükben alkalmazott törvényi rendelkezéseket), *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntéseket és támadott jogszabályi rendelkezéseket [Bajai Járásbíróság 14.P.20.388/2022/46. számú, a Kecskeméti Törvényszék 6.Pf.21.778/2023/5. számú ítéletei és a Kúria Pfv.I.20.400/2021/4. számú végzése, valamint a DH1 tv.1. § (6)–(7) bekezdése, a DH2 tv. 37. §-a, a Kúria jogegységi határozata]; *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és a T) cikke]; *e)* indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntéseket és a hivatkozott rendelkezéseket.
- [19] Megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány kiegészítéseként benyújtott, az Abtv. 26. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ugyan megjelöli a sérülni vélt alaptörvényi rendelkezéseket [T) cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdése], azonban nem tartalmaz érdemi indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések és a jogegységi határozat miért ellentétesek az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság ebben az esetben is kiemeli, hogy következetesen érvényesített álláspontja szerint az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek felsorolása önmagában nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására {lásd: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [20] Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság azt is, hogy az Alaptörvény T) cikke nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak {lásd: 3203/2015. (X. 14.) AB végzés,

Indokolás [9]), így arra közvetlenül alkotmányjogi panasz nem alapítható. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság kizárólag az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított indítványt vizsgálhatta.

- [21] 4.2. A Kúria a felülvizsgálatot megtagadta. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria olyan döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírósági eljárást befejező egyéb döntés, ezért alkotmányjogi panasszal támadható. A jelen ügyben tehát a Kúria végzésével szemben helye volt alkotmányjogi panasz előterjesztésének {lásd: 3480/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [35]}. Ugyanakkor mivel a Kúria a támadott végzését mérlegelési jogkörben hozta, ezért az Ügyrend 32. § (5) bekezdése alapján az alapügyben hozott bírói döntésre is kiterjedt az Alkotmánybíróság vizsgálata {lásd: 3095/2024. (II. 29.) AB végzés, Indokolás [33] – [35]}.
- [22] 4.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg továbbá, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. {lásd: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- [23] Az indítványozók álláspontja szerint ügyükben a bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését megsértve *contra legem* jártak el, amikor az általuk érvénytelennek ítélt szerződés érvényességének, felmondhatóságának és elévülésének kérdésében döntöttek és jogértelmezésüknek indokát nem adták.
- [24] Az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panasz valójában a támadott bírósági döntések felülbírálatára irányul, az indítványozók azért fordultak az Alkotmánybírósághoz, mert megalapozatlannak, tévesnek és jogellenesnek tartják az ügyükben hozott döntést, vagyis – tartalmát tekintve – az eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatják.
- [25] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését illetően emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata, hogy a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott jogsérelmek orvoslásának eszköze. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adnak alapot alkotmányjogi panaszra {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság gyakorlata ugyanakkor nem zárja ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezessen {lásd:

20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]], ez azonban általában csak kivételes, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája esetén merülhet fel.

- [27] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság azt észlelte, hogy a bíróságok a kereseti kérelem keretei között jártak el, részletesen megindokolva döntésüket. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel idézi azon korábbi megállapítását, hogy a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Önmagában az, hogy az indítványozók az egyébként részletesen megindokolt, jogi érvekkel alátámasztott bírósági döntések érvelését tévesnek tartják, nem alkotmányossági kérdés. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {lásd: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [28] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben a fentieket összegezve azt, hogy az indítványozók az egyébként részletesen megindokolt bírói döntéseket megalapozatlannak, jogellenesnek és sérelmesnek tartják, az indítványban megjelölt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyének megalapozására nem találta elegendőnek, és úgy ítélte meg, hogy az indítványban foglaltak nem vetnek fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, amely az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [29] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványok nem tettek eleget a befogadhatóság Abtv.-ben [a 26. §-ra alapított alkotmányjogi panasz az 52. § (1b) bekezdés e) pontjában, a 27. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz pedig a 29. §-ban] előírt feltételeinek. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványokat az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. február 18.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró